

Efesus

1 ¹Ēta, Kótóné ama kisipa mole ala sya furaalu, Yesu Kerisoné fo erāle fae yóló dotçyale whi *aposel* Pol-né dapó. Yālo i dere așeta, diā Efesus be huluamó Talené kae sóró betero betere so whi Yesu Keriso tuamó bitu, ama ala eró tare so whi paae dapó. ²Dāné Aya Kótóro dā tçeteróló kaae tare whi Yesu Kerisotamoné hāle hamokoróló tao sere alaró hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo diā tuapaae erópóló yae.

Keriso tuamó betepa Deji Kepe Wisiné hāle mótu betere ala

³Dā tçeteróló kaae tare whi Yesu Kerisoné Alima Kótóné dā hepen bemó naalema tuamó betepa kilitu, ama hepen be tuamó muó mole wisi wisi ala dāné kepe bete tuapaae eró betera p. Atērapa, Kótóné ama doi betā hale sóró horótu betae. ⁴Ti noatepae, i haeró yó mole çlatamo aleyaai teópatei, dā ama keletómó me dowi alakélé ini, mo kae so whi beterópóló, dā ama so whi póló sókó sóró Yesu Keriso tuamó beteralepó. ⁵Atēreteita hāle meipó. Dā betaaipatei dāpaae yaala sókó furaalu, ama kisipané yaaire ala hāşókó feni, motóro dokonóturaalu, Yesu Kerisoné yale alanétei, dā Kótóné ama naale senaaletóro aleróló beteraaire ala ama taketitei tukóló munélipakalepó. ⁶Dā atéro ama yaala sókó fale naale tuamó betepa, ama mo kae ere dç fāne hamokoróló tao sere ala dāpaae hāle meló betereiteiné, ama doi betā hale sóró horótu betae. ⁷⁻⁸Dā ā tuamó betepa, Kótóné ama hāle hamokoróló tao sere ala mo ti fāneteiné, dāné yale dowi alamó melaai yale kwia ama tokóló aluróturaalu, ama fākené dā dupuróló beteralepó. Ai ala tó mó tuç tiki fosó fosóre alaró fo bete diriyóló tuç dere alatamo mo turó melalepó. ⁹Atéro, ama eraai kisipa mole ala kinóló moletei, dāné kolóló tuç yópóló hākeamó yó melalepó. Ai yó melale alarape mené āpaae yae yóló ţeni, mo ama kisipa mole alatóro naalema Yesu Kerisoné erópóló yalepó. ¹⁰Ai alarape teó erótu bitutei, ama eraaire ala fea eraté fóló kemaçle furaalu, ama tukóló mulale sukamótóro ó hepen bemó betó mole so whi ro i haemó betó mole so whi tamo fea betapaae touróló, betā topo whi nétóro tçeteróló kaae tapa, ā aomó beterópóló eraalopó. Ai ţekçeta, ti Yesu Kerisotórotipó.

¹¹Dā ā tuamó betepa, ama sókó sóró kae betero betereiteita, hāle meipó. Mo taketi fea ala ama mo eraalopó yóló mulaletei motóro dokonóturaalu,

də mo ama naale senaaletóro beteraai tukóló mulalepó. ¹² Atéyaleiteita hāle mei, Yesu Kerisoné dāpaae wisi ala eraalopóló, folosóro āpaae kisipa tiró betere so wh̄i də mepaae so wh̄iné kilitu, Kótóné ama kae ere də wisinaale erapa kelae, yóló ą dukirópóló erótu beteraapó. ¹³ Dią aluyaqsóro tao saaire mo bete mole fo wisi wosetepa, Kótóné diąkélé dātamó touróló Yesu Keriso tuąmó beteralepó. Ti āpaae kisipa tiki tiratepa ama so wh̄ipóló, diaaq tikimó mo dirii siri mulóturaalu, ama melaalopóló tukóló mulale Dęi Kepe Wisi mo melalepó. ¹⁴ Ai Dęi Kepe Wisi melaleteita, take Kótóné dāpaae wisi ala mo eraalopóló kisipa muópóló melalepó. Kótóné ama dupuyale so wh̄i mo wisiyóló betaaire tikipaae dapesó faai hāle betepa, kale Dęi Kepe Wisi dātamó hāle betótóro tawaalopó. Tépa, so wh̄iné ai ere ala fea kilitu, ita Kótóné mo kae ere də wisinaale erapóló, ama doi doasi mulaalopó.

Pol-né Talepaae mo kée yóló moma yale ala

¹⁵ Atére betené dią Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiró bitu, Kótóné ama kae betero betere so wh̄ipaae yaala sókó furaalu, wisi ala erótu beteraapó depa yało wosalepó. ¹⁶ Atéyale sukamó kaae sóro, Talepaae mo kée yóló, yało diąmó momaraté wou betere ala kisipa keteréni, miókélé hāle yó tarapó. ¹⁷ Yało diąmó momarótu betere ala i ape. Dą tęteróló kaae tare wh̄i Yesu Kerisoné alimata, mo kae ere də fāane Kótó beteraapó. Atére Kótóné diaaq kepe tuāpaae fosó fosó ala eróo, kinó betere ala hākearóo, yópóló momatu beteraapó. Aita hāle mei, ą etei kaae Talepóló diąné kisipa deté fópóló dapó. ¹⁸⁻¹⁹ Yało momarótu betere ala me i ape. Kótóné ama ere də diaaq hosaa tuąmó daale kelené kolópóló dapó. Take diāpaae eraalopa ape yóló bope yale ala wisi diaaq kelené diriyóló kolóló tuę yóo, take ama də tuąmó betaai dape saalopóló kisipa mutu, kae betero betere so wh̄ita, Kótóné ama ke bole ąla wisipóló tuę yóo, dą āpaae tuę tiki tiró betere so wh̄i tao sóro eratere mo kae bole fotokókélé kisipa yóo, yópóló momarótu beteraapó. ²⁰ Ti ai fotokąta, Yesu Keriso mo ti sukāletei Kótóné ama momó kepaaróló beteraale doasi fotoką kaae ai ape. ą atéro kepaaróló, hepen be ere tikimó ama turu naase dęmó beteralepó. ²¹ ą beteraale tikita, tęteróló kaae tare alakélé, ama tęteróló kaae tare tuąmó me wh̄ipaae tęteróló kaae tawae yóló, sóro beteraatere alakélé, doasi fotoką bole alakélé, doasi hae kwia tęteróló kaae tare alakélé, mió i alimókélé, take betaaire alimókélé, doasi doi matere alarape fea Yesu Kerisoné ama doi mole alané tęteróló mo ti teraae falapó. ²² Fea ala feata, Kótóné Yesu Kerisoné tęteróló kaae tare aqmó beteroópóló eróo, ama so wh̄iró atima tao sóro eratere alatamo fea amatóro tęteróló kaae tanópóló topo wh̄i sóro beteroó yalepó. ²³ Ai so wh̄ita, mo ama tikitóro daaleiteiné fea ala du betere tuāpaaekélé, kae kae ere ala tuāpaaekélé, ama tikimó ere alatóro fāyóló sųró beteraapó.

Də Yesu Kerisotamo kepaaróló beteriale fo

2 ¹Ti take Kótóné yóló muló betere fo diaaə tukóló du betale dowi ala tuəmə sukóló molepó. ²Take diəta, i haemó mole kae kae du betere ala sya fóló yóo, tó sə tuəmə tə mole tiki tətəróló kaae tare kepené dere ala sya fóo du betalepó. Ai kepeta, miókélé Kótóné fo tikitú betere so whi tuəmə bitu, ama kisipa mole alatóró erópóló du betera. ³Take dəkélé fea ai ala du betere so whitamo bitu, tó tikié ekəleyóló dowi ala yó tarepó. Atéturaalu, tó tikié yaai həksetere alaró mo hae whinə mole tuətamo maaté sya fu betalepó. Atétu, so whi mo whinə detu dere kaae, dəkélé atéreteiné Kótó ə fopaae butu melaaire kwia senére so whi beterepó. ⁴⁻⁵Dəné yale dowi alané də sukóló mupatei, Kótó ə tuəmə kəlené sukutere ala mo fəanuraalu, ama dəpaae mo doasi yaala sókó faleteiné, Kótóné so whi tətəróló kaae tare whi Kerisotamo dəkélé kepaaróló beterialepó. Até yale alata, amatei diə həle hamokoróló tao salepó. ⁶Də atéró, Yesu Keriso tuəmə betereiné Kótóné ə kepaaróturaalu, dəkélé ətamo betəmə kepaaróló, Kótóné ama tətəróló kaae tare tiki hepen-mó Yesu Keriso sóró beteróturaalu, dəkélé ətamo betəmə beterialepó. ⁷Ti aita həle mei, də fea Yesu Keriso tuəmə betereiné nalo bitiré faaire alimó Kótóné dəpaae yaala sókó furaalu, ama həle hamokoróló tao salepó. Ai ala tuəmə mo doasi ke boletei yó maté fu betepa dəné kolóló kisipa yópóló erapó. ⁸Ti noatepae, diaaə tuə tiki tiró betere ala kilituraalu, Kótóné ama həle hamokoróló diə tao salepó. Ti diənétei diə tao sere ala ini, Kótóné ama tao sere ala diəmə həle malepó. ⁹Ti aita, noa betené meipó. Me whinə ama erale wisi alané yalepóló, bopé fake yaqsóro yalepó. ¹⁰Də Yesu Keriso tuəmə betepa, Kótóné ama fosó fosói kisipané də kisi whi aleróló beterialepó. Atére beteta, Kótóné ama yaai kisipa mole ala wisi dəné erópóló, mo taketitei taleróló munélipakalepó.

Keriso tuəmə mo betə faketóró aleró betera

¹¹Téra, take diə Juda meire fake deóló betepa, tiki sekaə tukóló siriró betera du betere whirapené duraalu, dəta tiki sekaə tikipatei, diə tikinipóló só deróló erótu betere fo diaaə ai i kisipare ape. Ti tiki sekaə tukóló sirirótu betere alata, mo whinə naasénétei erótu betera. ¹²Diə atéró betale sukamó Yesu Kerisotamo betəmə bitini, kae betale ala kisipa muae. Israel hae talerapené diə atimatamo tounə waqsóro sesétepa, diə wale so whitóro bitu, Kótóné ama so whi tao suraalu, eraalopó ere ala wisi senére so whi bitinipó. Diə atéró bitu, take waaire be demó dəpaae i ala wisi mo eraalopóló tuəkélé muni yóo, i haemó bituraalu Kótóné də tətəróló kaae tarapó tuəkélé muni yóo, eretei diaaə kisipa muae. ¹³Ti taketa, diə mo tika kae betaleteti, ama fəkené dupuyóló dapesó wóló, Kótó betere felekemó Yesu Kerisotamo betəmə beterialepó.

¹⁴Ti Yesu Keriso ąta, hosaa muni deyóló dua betere bete Tale ereteiné so whį tekeyóló fake tamo betepa, bóe amatei firóló mo betą faketóró beteralepó. Téturaalu, ai fake tamo tuąmó ere satąle fisikóló taae faralepó. ¹⁵Atéró fisikaletaitea, ama tikimó erale alané kale tukóló muló betere fokélé, ai fo tuąmó mole forapekélé, etéró yae dere forapekélé fea tokóló aluralepó. Ama yaai kisipa mole alata ai tamo fake ą tuąmó mo betą whįtóró aleróló, bóe mo ti firaai yalepó. ¹⁶Ai kale betą tiki tuąmó fake tamo wusuró betepa, ama filipaa ni tómó erale alané Kótótamo bóe du betaletei, touróló betąmó beteroó, kale fake tamo du betale bóekélé kemeróo yalepó. ¹⁷Atéró ą wóló, dią saletómó betó mole so whįró, felekemó betó mole so whįtamopaae bóe dele ala taaróló, dua betae yalepó. ¹⁸Ti noatepae, dą fakeró dią faketamo fea touyóló Yesu Keriso tuąmótóró bitu, Alima beterepaae sókó faaire alata, Dęi Kepe Wisiné betą fotokąratepa fenérapó.

¹⁹Ti taketa dią kelepa kilini, wale so whį betaletei, mió dią Kótóné so whįtamo touyóló be taletóró alée fóló, mo ama naale senaale beteralepó. ²⁰Kótóné ama naale senaale betere beta, haąle hae tómó tęnipó. Ai be diriyóló daalópóló, mo diri eleké biliyóló, ai tómó be tętu dere kaae, *apotel* whįraperó Kótóné ama fo eratere kóló whįrapetamo ti be iru eleké kaae deyóo, Yesu Keriso ąta, mo doasi hulua yapo eleké kaae deyóo, erapó. ²¹Be tętere ąla ąla fea hulua elekémó beleróló be diriyóló daalatu dere kaae, Talené ama yale alané dą fea ą tuąmó touróló bitu, ama mo kae tęne momatere be daalópóló tęté hutu beteralepó. ²²Atétu dere kaae, diąkélé fea ą tuąmó betereiteiné Kótó ą betaaire be wisi daalópóló tęté hutu beteralepó. Atéró tętere bemó Dęi Kepe Wisi betereiteiné Kótó ą beteralepó.

Pol Juda meire fake tuąmó kale fo wisi yó mótu betale ala

3 ¹Atéreteiné ęta, dią Juda meire fake so whįpaae Yesu Kerisoné fo wosópóló, erótu betepa *dipula* sóró beteroó betere whį Pol-né dapó.

²Kótóné ama haąle hamokoróló tao sere ala dią feané tuę yópóló, ępaae tęteróló kaae tawae depa, kaae tarapó dere fo diąné wosetu yalepó.

³Kótóné ama dią feapaae mo eraalopó yóló mulale ala take so whį feané kolóló tuęni, kinóló moletei Kótóné ępaae haąkearóló yó matepa, diąpaae sawa haąlekeróló ai aseyalepó. ⁴Atéyalepa, yaąo i dere fo diąné dosąturaalu, Kótóné ama so whį tęteróló kaae tare whį Kerisoné yale ala kinóló mole bete yaąo tuęre kaae, diąnékélé tuę yaasepóló dapó. ⁵Ti ai beteta, mió Dęi Kepe Wisiné Kótóné ama kae beteroó betere *apotel* whįraperó Kótóné ama fo eratere kóló whįrapetamopaae yó male kaae, mo take bitiré wale whįrapepaae haąkearóló yó menipó. ⁶Ti ai kinóló mole ala i ape. Juda meire fake so whįné kale mió wosetere kisi fo wisi wosóló, Yesu Keriso tuąmó betepa, Kótóné ama Israel so whįpaae melaalopóló

tukóló muló betere ɣla, Juda meire fake so wh̄ɷn̄ékélé sóo, diɣ ai Juda faketamo betɣ tikitóro daayóló betóo ereteiné, atimapaee eraalopóló muló betere ala diɣpaae kélé eratepa sóo yaalo ai ape.

⁷Kótóné ama bole fotokɔ haɣkearóturaalu, ama hamokoróló tao sere ala ɛpaee haɣle melalepó. Atéreteiné mió kale wosetere kisi fo wisi ɣalo yó melóppóló, ɛ ama kutó diratere wh̄ɷ sóró beteralepó. ⁸Mepaae Kótóné so wh̄ɷ betó mupatei ɛ betɣ doi muni, mo belei sókótei betepa, Kótóné ama haɣle hamokoróló tao sere ala eróturaalu, ɛpaee i kutó dirae yóló melalepó. Ai melale kutóta, Juda meire fake so wh̄ɷpaee Yesu Keriso tuɣmó mole mo doasi ke bole ala wisi turó yó melóppóló ɛ sóró beteralepó. ⁹Tétu, i haeró yó mole ɣla ɣlatamo kaarale Kótó tuɣmó, take bitiré wale alimó kilini kinó betere ala bete mió so wh̄ɷ feané tuɛ yóppóló, ɛpaee kaae tawae yóló ɛ sóró beteralepó. ¹⁰Ama yaai kisipa mole alata etérópó. Mió ama fake so wh̄ɷ tuɣmó erótu betere alané hepen ere tikimó betó mole tɛteróló kaae tare keperó fea ala tɛteróló kaae tanóppóló male fotokɔtamóné Kótóné ama kae kae ere fosó fosói ala haɣkearatepa tuɛ yóppóló erapó. ¹¹Atéyaletaita, mo taketi Kótóné ama eraalopóló tukóló munélipakale ala daɣ tɛteróló kaae tare wh̄ɷ Yesu Keriso tuɣpaee erale alané dokonó beteralepó. ¹²Atéro ɔ tuɣmó bituraalu, ɛpaee kisipa tiki tiró betereiné Kótó beterepaee faaire tɣ mené sesénipa, halaainé fó betɣ yae. ¹³Térapa, diɣ tao su betere alamó ɛpaee i erótu betere sekɛi alarape kilituraalu, diɣ fomo yóló haepaae derepaɔse. Ti noatepaee, ama kae ere deɣ wisinaale diɣné mo saaireteiné ai sekɛi alarape erótu beteralepó.

Efesus so wh̄ɷmó mamarale fo

¹⁴⁻¹⁵Aya Kótóné ama ai doasi wisi ala eró betereiné ɛ bukutiri teɔró bitu, diɣmó momarótu i betere ape. Ti ó hepen bemó betere naale senaaleró, i haemó betere naale senaaletamo feané Aya ɔ betɣ beteralepó. ¹⁶Atére Aya betere felekemó bukutiri teɔró bitu, momatu betereitei i ape. Mo kae ere ala wisinaale ɔ tuɣmó faɣanuraalu, diɣné kepe bete tuɣpaee ama Deɣ Kepe Wisiné fotokɔ bulóppóló momarótu beteralepó. ¹⁷Atétereiteita haɣle meipó. Diɣ ɛpaee tuɛ tiki tiró betepa, Yesu Keriso ɔ diɣné hosaa tuɣmó betereppóló kisipa mutu dapó. ɔ atéro betepa, ni feleke haepaae doropóló diriyóló daatu dere kaae, diɣ Kótóné ama yaala sókó fole ala tuɣmó betereppóló dapó. ¹⁸Diɣró Kótóné wisiróló kae betereó betere so wh̄ɷtamo fea ama bulatere fotokɔné Kerisoné daɣpaee doasi yaala sókó fole ala mo turó diriyóló tuɛ yóppóló dapó. ¹⁹Ti ai yaala sókó fole bete turó daɣ mo wh̄ɷné tuénitei diaaɔ tuénékélé, hosaa tuɣmókélé mo diriyóló tuɛ duraalu asa yóppóló dapó. Até duraalu, Kótó ɔ tuɣmó faɣayóló sɔre kaae, diɣ tuɣmókélé faɣayóló sɔrúppóló momarótu beteralepó.

²⁰Ti daɣ tuɣmó ama erótu betere fotokɔnétei, daɣné kisipané eranée dere alaró moma duraalu wosetere alatamo ama sɔmó eranérapó. ²¹ɔ atei

kaae whīj betereteiné, d̄ā Yesu Keriso tūamó ama fake so whīj bitu, ama doi wisinaale mió i alimókélé, take betaaire alimókélé, hale sóró horaté fu beterópóló yae. Mo kée! Téryópóló yae!

Yesutamo olekeyóló mo bet̄ā tikitóro daale ala

4 ¹Ēta, Talené ala erótu beteremó *dipula* beteratepa bitu, yālo dīapaae ma fo i dapa wosae. Diaāq du betale ala taaróló, Talené āj beterepaae ape depa wóló, ama so whītóró beterepa wisi ala bet̄ā erótu betae. ²Talené ama t̄eteróló kaae tare āmó bitu bopé faketera ala ini, ama eraai kisipa mole ala erópóló, naaotei yā t̄eteróló mo dua betae. Téturaalu, naao no netamo naameyóló dua bitu, me hāsókó fole ala ó me sek̄ei ala eratepa hapale tok̄j meni, mo dua kaae taté fu betae. ³Téturaalu, kale Dēi Kepe Wisiné dīā Keriso so whīj fea mo bet̄ā kisipatóro mulóló beterō betereitei, dīané doróló fake tekeyāqse. Aténi, hosaa muni deyóló mo dua betere alané dīā fea dokóló mo bet̄ā faketóro beterópóló yae. ⁴Dīapaae eraalopó yale wisi ala saai ape depa yale hājta, mo bet̄ā hājtóro mulure kaae, d̄ā fea mo bet̄ā tikitóro daayóo, Dēi Kepe wisikélé bet̄ātóro betóo erapó. ⁵Atéru, d̄ā t̄eteróló kaae tare Tale bet̄ātóro betepa, āpaae tūé tiki tiraterer alakélé, ama doimó w̄ei tóputere alakélé, mo bet̄ātóro erapó. ⁶D̄ā t̄eteróló kaae tare Kótóta, bet̄ātóro betepa d̄ā fea ama naale senaale beterāpó. Atéru, fea ala amatóro t̄eteróló kaae tawóo, mo take bitiré wale alimókélé, mió i alimókélé, take nalo waaire alimókélé, deté fu betere ala fea ā tūamótóro yóo, mepaae ere ala tūamókélé ātóro betóo, erapó. ⁷Atépaitei, Yesu Kerisoné ama kisipa mole ala sya furaalu, ama hamokoróló hāle tao sere ala d̄ā feamó dokoróló melalepó. ⁸Atére betené Kótóné i fo asēyóló muló beterāpó.

“Ā kepaayóló mo ópaae huturaalu, wae sóró ama kutó diraterer whīrape naase tamo dokóló dapesó furaalu, mepaae wisi wisi ̄la ama fake whīrape āliróló melalepó,” erapó.

⁹Ti ā “Ópaae holalepó” dere fo noa betené dérópóló, dīā kóló kóló yāq sóró i dapa wosae. “Ópaae holalepó” dere fota, folosóro ā mo haepaae derepelepó. ¹⁰Atéro, kepaayóló momó ópaae huturaalu, fea tiki ātóro s̄uróló, hepen berapekélé t̄eteróló, mo ó taoró beteraale sek̄eta me kae mei, kale hae āpaae derepele whī ātóro tipó. ¹¹Atéturaalu, ai sek̄éné amatóro i kutórape taleróló malepó. Mepaae whīrape ama fo erāle f̄ópóló *aposel* doi melóló sóró beteroó, mepaae so whīj Kótóné ama fo eraterer kóló whīj sóró beteroó, mepaae so whīj ti Kótóné fo wosenire so whīj yó melópóló sóró beteroó, mepaae ti Kótóné so whīj t̄eteróló kaae tare *pasta* whīj sóró beteroó, mepaae ti kale fo wisi yó matere whīj sóró beteroó, erapó. ¹²Atéyaletaita, Kótóné ama so whīné mepaae so whīpaae eraaire wisi ala etéro yae yóló yó maté fu beterópóló, yalepó. Atétere alané ama so whīj Kerisoné tikitóro daayóló mo dirii so whīj beterāté fenérapó. ¹³Atétu, d̄ā

fea Talepaae tuę tiki tiró betóo, Kótóné naalema etei kaae whípóló bete mole fo diriyóló kisipa yóo duraalu, mo betą fake alée fóló mo dirii so whį betaalopó. Atéro bitiré furaalu, Keriso ą me ala yaęanı mo turó ąane whį wisinaale biture kaae, ąąkélé até yaalopó.

¹⁴Atéro dirire whį betereiteimó, keteirapené dere ala kaae ąą momó kae yaalo meipó. Besęró weį asyatamoné ni tiki upaae só fu, ipaae só wou dere kaae, u fo wosene i fo wosene yaalomeipó. Ti mepaae whįrapené dowi ala yaai mole kisipa u tuąpaae hiró bitu, ąąle tó mó so whį dilikóló, kae kae yó matere fomó kisipa tiraalo meipó. ¹⁵Aténi, yaala sókó fóló mo bete mole fotóró duraalu, ąą tęteróló kaae tare Topo whį Yesu Keriso tuąmó doaté horóló, ąąné kae kae dere alakélé, fea ama dere alatamotóró sęyaalopó. ¹⁶Ą atéro betereiteiné, ą tuąmó bole fotokóné whįné tiki feleke diritamo olekere kaae, ąą fea mo betą tikitóró daayóló beterapó. Atéru, Talené ąąpaae diyae yale kutó dirótu betepa, ti ąą yaala sókó fole tuąmó doa deté faalopó.

Talené ąéné deyóló betero betere naale senaale kaae betere ala

¹⁷Térapa, ąą fea Tale tuąmó bituraalu, yało i dere ma fo sya fóló mo erae. Kótóné fo woseni ąąle betere so whį atima wisi ala yaaire kisipa muniru ąoko betere kaae, ąąkélé ai ala momó kae yaęse. ¹⁸Atima hosaa ąaruraalu, wisi tuękélé munireiteiné tikikélé dilikiyóló Kótóné mo ti betere ala tuąmó bitini, tika kae beterapó. ¹⁹Atéro, dowi alané hosaa tórruró betereiteiné, atima dere dowi ala taalaaire kisipa muni, tó tikiné feléyóló yaaire ala betą ąąle yó tarapó. Ai ala tó mó mepaae kae kae sonalei alakélé ąąle yó taté fu beterapó. ²⁰Tépatei, ąą Yesu Keriso kisipa deté waleteita, atimané du betale ala sya fóló yale tikimó inipó. ²¹Yesu Kerisoné mo bete mole fotóró mené depa diaaę wosóo, ą tuąmó betepa mené ąąpaae yó melóo, yale fo ąąné wosetu yalepó.

²²Take ąąné du betale alamó tuę muturaalu, atimané ąąpaae yó malepó. Tó tikiné ąą dilikitepa eķęleyóló du betale alané diaaę ķęlaaretei tiki derąakele kuti kaae sokóló taae falae. ²³⁻²⁴Téturaalu, diaaę tuę tiki kae muóló, kisi kuti derótu dere kaae, kisi whį derae. Ti ai kisi whįta, Kótó tuąmó mo donoi alaró kae ere ąę wisinaaletamo ąąanure kaae yóló beterópoló, kaaró beterapó.

²⁵Atérapa, ai du betere kapala alarape mo ti taaróló, diaaę be whį so whįpaae ąą dokę feané mo alatóró erótu betae. Ti noatepae, hóró naasetamo tikimó botokó wóló, betą tikitóró daalure kaae, ąą Keriso so whį fea touróturaalu, mo betą tikitóró beterapó. ²⁶“Ya fopaae buturaalu, dowi ala yaęse,” Naa me whįtamo atéro butere fopaae ąąle bupatei, be ąę ąąle kemeyaęsóró yae. ²⁷Téturaalu, diaaę betere ala tuąpaae Satané ama tuę mole ala eraęsóró tę mulaęse. ²⁸Mepaae ęlémi nuku betale whįrape ai ala mo taaróló, atima naasenétóró kutó kae dióló ęla nópóló

yae. Atéro ditere kutómó botokotere ɔla mepaae yaɣa dere so whimó melópóló yae.

²⁹Diǵané dere foné mepaae whi doraɣsóró naao dere fo woseturaalu, a tuǵmó mole seké ó yaɣare ala wisiraaire fo betǵtóró yae. Diǵnéta mo ai ala depa, ti ai fo wosetere so whikélé tao senérápó. ³⁰Take Kótóné diǵ dupuróló betero betereita, ópaae dapesó holaalopóló tuǵ muǵpóló, me ɔla seperótu dere kaae, Kótóné diǵ ama so whipóló ɗale mulóturaalu, ama Dei Kepe Wisi diǵ tuǵmó betero beterápó. Atérapa, diǵané du betere alané Dei Kepe Wisi dekené sukutu seké yaɣsóró yae. ³¹Téni, dei fomaake kisipa mutere alakélé, hapale fopaae buturaalu dere alakélé, mo ɗale fopaae butere alakélé, ɗale suraalu fo faketere alakélé, eratere fokélé, mepaae so whipaae kae kae dei kisipa mutere alakélé, fea taalae. ³²Téturaalu, wisi tuǵ betǵ muóló, wisi alatóró eróo, kɔlené sukutu u tao su i tao su yóo, du betae. Atéturaalu, diǵ Yesu Keriso tuǵmó betepa, Kótóné diaaɣ yale dowi ala kwia kemerótu yale kaae, diǵpaae dowi ala eratere whiné kwiakélé ɗale kemerae.

5 ¹Ɗaɗa, Aya Kótóné ama hosaa turó muóló, yaala sókó fale naale senaale betereiteiné ama dere alatóró ɗané sɣróló enérápó. ²Ti noatepae, felé kɔlaa wisi Kótó beterepaae fǵpóló simó sukɔlaa dalatu dere kaae, Yesu Kerisoné ɗapaae yaala furaalu, ama betere bete ɗale melóló sukɔlepó. Atéreteiné ɗa yaala sókó fole ala tuǵmó bitu, ɗané ne nopaaekélé atéro yaala sókó fu betenérápó.

³Tétu, diǵ Keriso fake so whi tuǵmó nópu nokole ala ó, mepaae ɗoko alatamo hosekéróló du betere ala ó me ɔla wisi dekeró senéé yóló, ekele dere ala mo yaɣse. Ti noatepae, ai alarapeta, Kótóné ama kae betero betere so whiné yaaire ala meipó. ⁴Ai dosɣayale alarape mepaae i ape. Nópu naai kisipa mutu, ɗale mulatere alakélé, tuǵ tekeyóló ini, ɗale ɗoko dere fokélé, so whi tekanóló ɗo nalatere fokélé, momókó yaɣse. Ti noatepae, aita ɗané enénire alapa, Kótópaae mo kée fo betǵ du betae. ⁵I fota, mo dapa diriyóló wosae. Nópu nokole so whikélé, kae kae dowi ala hosekéro du betere so whikélé, néli whi betaairaalu wisi wisi ɔla dekeró senéé dere so whikélé, Yesu Kerisoró Kótótamoné teɗeróló kaae tare aǵmó mole wisi wisi ala mo saalomeipó. Ai dosɣayale alarape yó tare so whiɗa, Kótó aǵmó sukóló bitu, ama doi hale sóró horéni, ai alarape aǵmó betó moleteiné, ai ɔla ɔlarape ti atimané Kótó aleró beterápó. ⁶Térapa, mepaae whiné bete muni ɗale fo duraalu, diǵ dilikaɣsóró yae. Ti noatepae, atei kaae ala deremó, Kótó a fopaae buturaalu, ama fo tukóló ai ala du betere so whipaae kwia mótu beterápó. ⁷Térapa, diǵakélé atimané ai du betere ala yaɣsóró betǵmó touyóló bitu, mepaae dere ala momókó yaɣse.

⁸Ti taketa, diǵ diliki tuǵmó betaletei, taaróló mió Talené ama ere ɗe tuǵmó ai beterapa, ai ɗené deyóló betero betere naale senaaletóro betae.

⁹Ti noatepae, wisi niné du wisi oletu dere kaae, daḡ deḡ tuamó betepa, ti ai deḡné du olerótu betaalo ai ape. Kae kae wisi ala eratereteikélé, me ala muni, mo donotóro dere alakélé, kapala fo mei motóro dere fokélé, fea ti deḡné dutóro ai ape. ¹⁰Téturaalu, diḡné dere alamó Kótó aḡ heḡese yaaire ala démóló, diaaḡtei kaḡae kolóló tuḡ yae. ¹¹Tétu, diliki tuamó betere so whiḡrapené du betere alata, du wisi oletumipa atima beterepaae feni, atimané kikiti hiróló du betere alatei so whiḡ feané kolóló tuḡ yópóló haḡkearae. ¹²Ti noatepae, Kótóné fo tikitu betere so whiḡ tuamó kikiti hiróló du betere ala mené teraatepa haletóro yaalopó. ¹³Tétu betepatei, ai hiróló du betere ala fea deḡné haḡkearatepa, so whiḡné kelenérapó. ¹⁴Ti deḡnéta, fea ḡla fea kolópóló deḡrótu beterapó. Atére betené i fo dapó.

“Diḡ noke fire so whiḡrape-ó, diḡ sukóló moletei kepaayóló betepa, ti Yesu Kerisoné diaḡpaae deḡraalo ai ape,” dua dapó.

¹⁵Térapa, diḡ kisipa okokore whiḡ kaae hoḡo bitini, kisipa dotoróḡ fóló mole whiḡ biture kaae, mo hotowaró betae. ¹⁶Mióló daḡta, dowi ala du betere alimó i beterapa, Kótóné ama wisi ala eraaire teḡ mupa, ti ai be deḡ dokḡ fea eraté fu betae. ¹⁷Atéturaalu, kisipa tiki okoko yóló hoḡo bitini, Talené ama kisipa mole ala betā kaḡae kolóló tuḡ muae. ¹⁸Topo doyaai kisipa mutu *wain* weḡi mo dekéro naḡse. Atéro topo doturaalu, so whiḡ feané keletómó kae kae sonaalei dowi ala kaaratapó. Atei ala ini, Deḡi Kepe Wisi diḡ tuamó faḡaḡpóló yae. ¹⁹Atéro bituraalu, Kótóné *buk*-mó aseḡyóló muló betere wole fokélé yóo, mióló betere so whiḡ feané tuḡre wole fokélé yóo, mepaae so whiḡpaae Deḡi Kepe Wisiné yó matere wole fokélé yóo duraalu, u yó mótu i mótu du betae. Atéro, dere wole fo diaaḡ ḡlónékélé, mo hosaa tuamókélé haḡtamo Talepaae feléi wole fo du betae. ²⁰Betere dokḡ fea du betere alamó, daḡ teḡteróló kaae tare whiḡ Yesu Kerisoné doimó Alima Kótópaae mo kée! du betae. ²¹Ti Yesu Keriso aḡta, doasi doi mole whiḡ beterapóló wituraalu, diḡsisi me whiḡ aḡmó bitu dere fo u wosetu i wosetu du betae.

Dokore so whiḡpaae dere ma fo

²²Térapa, whiḡné dokore sorape-ó, diḡ daḡ teḡteróló kaae tare Tale aḡmó sukóló biture kaae, diaaḡ whiḡ aḡmó betae. ²³Ti noatepae, Yesu Kerisoné ama fake so whiḡta, ama tikitóro betepa, aḡ topo bituraalu, atima aluyaḡsóro tao su betere whiḡ biture kaae, whiḡ ama soné topo beterapó. ²⁴Atérapa, Yesu Kerisoné ama fake so whiḡ aḡ aḡmó sukóló biture kaae, whiḡné dokore sorape diḡ fea ala duraalu, diaaḡ whiḡ aḡmó bitu depa mo wisirapó.

²⁵Diḡ so dokore whiḡrape-ó, Yesu Kerisoné ama fake so whiḡpaae yaala sókó furaalu, ama betere bete mótu yale kaae, diḡné sopaae yaala sókó fóló, wisi ala erótu betae. ²⁶Aḡ atéro sukāleteita haḡe mei, ama dokaaire so ama fonétei weḡi tópuróló fokale tikimó me dowi alakélé muni, mo

kae so beteralepó. ²⁷Atétu, ama so me dowi alakélé muni, ama ere dené kelaalo mo kokore so beteroþóló du beteraþó. ²⁸Atére kaae, so dokore whirape diþané tiki wisiyóló kaae taru dere kaae, diþané so wisiyóló kaae taruraalu, yaala sókó fu betae. Mepaae whiné somapaae yaala sókó fóló, wisi alatamo erótu betepa, ti amatei a yaala sókó fu beteraþó. ²⁹Whi betanékéle ama tiki hóróló bóe dele ala dumi, wotetepa ɣla nóo, me ala yaosóro amatei hotowayóló kaae tawóo dere ala so whi feané du beteraþó. Atétu dere kaae, Yesu Kerisoné fake so whi amatóro mo wisiyóló kaae tarapó. ³⁰Ti noatepae, ɗaɗa ama tikitóro betereiteiné ama wisiyóló kaae tarapó. ³¹Atére betené i fo aseyóló muló beteraþó.

“Whiné ama hama alima taaróló sotamo dokotepa, ti atimaamo mo betá tikitóro daayóló betaalopó,” erapó.

³²I dere fo beteta tómó muni, mo apaae derepalapó. Tépatéi, ɣalo i dere fo Yesu Kerisoró ama fake so whitamó tué muturaalu dapó.

³³Ti mo deretei, diá so dokore whi fea diaaɗte i diþané tiki yaala sókó fu dere kaae, diþané sokélé wisiyóló kaae taru yaala sókó fóo, sorape diþakélé diaaɗ whi aɗmó bitu, wisi ala eróo du betae.

Hae ayaró naale senaaletamopaae dere ma fo

6 ¹Naale senaale-ó, diá Talené ere fo sya fóló diaaɗ hae ayané dere fo mo betá wosóló erótu betae. Ti aita mo dono ala dapó. ²Diaaɗ hae aya wisi doi mulóþóló, diþané wisi alatóro du betae. Ai tukóló muló betere forape kaae sóro dosaɗté wapa, Talené diapaae wisi ala eraalopó ere foró tukóló muló betere fotamo sɗuru folosóro mulapó. ³Diþané hae aya aɗmó betae yóló muló betere fotamo sya fóló erótu betepa,

“Ti diá i haemó ɣolo sukamó bitiré fóló, mo wisi alatóro deté fu betaalopó,” erapó.

⁴Diá naale senaale ali-ó, diaaɗ naale senaale atima fopaae buóþóló hasekaɗi ala eraɗse. Aténi, atima Talené fo tuamó doayóló naale senaale wisi beteroþóló, ama fo etéro eraalopóló, ma fotamo dua yó maté fu betae.

Teteróló kaae tare whiraperó wae sóro kutó diratere whirapetamopaae ere fo

⁵Diá wae sóro kutó diratere whirape-ó, diá Yesu Kerisoné dere fo wosóló, a aɗmó biture kaae, i haemó diá teteróló kaae tare whirape kilitu wiyóló aɗmó betae. Atétu, atimané yae dere fo wosóló wisi kisipatamo erótu betae. ⁶Atétu, diá wae sóro kaae tare whirapené diá whi wisipóló dukiróþóló, atimané keletómó maaté kutó hatepaa yóló dini, atima alupakélé ó betepakélé, betá alatóro yae. Ti Yesu Kerisoné wae sóro kutó diratere whi kaae bitu, Kótóné ama kisipa mole ala eróturaalu, diaaɗ hosaa tuamó keteké buóló dirótu betae. ⁷Atéturaalu, ita mo whiné

kutópóló tué muni, Talené kutópóló tué mutu, diaaḡ hosaa turóné ketekętamó dirótu betae. ⁸Ti noatepae, wae sóró kutó diratere whı́ ó haḡe mo betere whı́ noa kaae wisi ala ó wisi kutó dirélimó, ti alamó Talené dupu melaalopó ere fo diaaḡ wosóló ai kisipare ape.

⁹Tęteróló kaae tare whı́rape diąkélé, atimapaee i yae dere ala kaaetóró duraalu, diaaḡ kutó diratere whı́rapepaae mo wisi ala erae. Atimapaee dią i kutó wisiyóló dirénitepa, diąpaae i kaae sekeḡi ala eraalopó wiréli fo yaḡse. Atimakélé diąkélé, fea tęteróló kaae tare Tale ó hepen bemó betereḡei, diaaḡ ai kisipare ape. Ti ai sekęta, mepaae so whı́paae wisi ala eróo, mepaae so whı́paaemo hḡko ala eróo dere Tale bitini, mo betą kaae alatóró eratere Talepó.

Kótóné daḡmó matere boé dele ęla waseró sepaketamo tawae

¹⁰Yąlo mo kemeróturaalu dere fo i ape. Dią Tale tuąmó bitu, ama bole fotokḡ sóró betae. ¹¹Satan-né ama yaai kisipa mole dowi ala eraḡsóró seséturaalu, bóe dḡpóló Kótóné matere ęla ęla taaréni, mo fea deróló siki siki yóló daayae. ¹²Ti ai bóe dele alata, mo wutiró dikitamo sóró mo so whı́tamó bóe dae yóló dumipó. Daḡné bóe dele alata, i haemó diliki tuąmó dere ala tęteróló kaae tare topo keperapetamokélé, atima doasiné i ala yae yóló, sóró beteroḡ betere keperapetamokélé, kae kae fotokḡ bole keperapetamokélé bóe dḡo, tó saḡ tuąmó hepen kaae ere tikimó betó mulu, dowi ala eraai doasi fotokḡ butu betere keperapetamokélé, bóe dḡo du beteraóló dapó. ¹³Térapa, bóe whı́né dowi ala eraaire be deḡ wapa, dią daale tiki taaróló botokó feni, bóe whı́né yaḡe dią tikimó sene waḡsóró sesé yaaire ęla ęla fea, Kótóné diąmó melaḡetei deróló betae. Atéru, bóe whı́ wḡpóló siki siki yóló, kaae tawóló daayae. ¹⁴Atéró fotokḡ buóló daalu, mo fo ti to kaae sóo, bóe whı́né yaḡe bopémó saḡsóró, bóe wase dakerótu dere kaae, Kótóné daḡ melale donoi ala bopémó dakeróo, Talené ala eraḡle faairaalu, kale kisi fo wisi hḡleke be kaae horóo, mo so whı́ró Kótótamo bóe firóló, hosaa muni deyóló mo dua beteratere fo wisi daḡné hosaa tuąmó mulóo epa, dią siki siki yóló betenéraḡpó. ¹⁵⁻¹⁶Ai alarapetamo touróturaalu i alakélé yae. Dowi kepené daḡ siritu betere si dokole yaḡené daḡ tikimó saḡsóró sesé dere bóe waseta, tué tiki tiratere alapa, ai ala wase kaae fosókó tawóló daayae. ¹⁷Kótóné daḡ aluyaḡsóró tao sere alata, bóe daai derótua dere topo tao kaae deróo, kale Deḡi Kepe Wisiné fosóratere sepake tawóló daayóo yae. Ai sepaketa, ti Kótóné ama fo wisipó. ¹⁸Atéruraalu, kale Deḡi Kepe Wisiné dią fotokḡratepa, betere dokḡ fea kae kae dere alapaekélé, kae kae wale sekeḡi alamókélé, Kótópaae i ala erae yóló momakélé yó tawae. Atei kaae dere moma kutirimó mulóló tué yó taru, dią noke keḡe ini, kele diriyóló bituraalu, Kótóné kae beteroḡ betere so whı́kélé fea tao sḡpóló momaratere ala haḡe yó tawae. ¹⁹Atétu, kale fo wisi yaḡo yó melaaire sukamó Talené ama fo

bete epaae yó melópoló emókélé momarae. Atétepa, ti e halaaainé daalu, kale fo wisi yó matereteiné Kótóné ama hiróló mole ala haķearaalópó. ²⁰Ai fo wisi yó melópoló sóró betero betere whıteı, atıma e *sein* képiné dokóló *dipula* betero beteraópó. Ti aita, epaae dirae yóló melale kutó ereteiné e wikélé ini, halaaainé daalu yó melaai dapa, emó momarótu betae.

Kemeróturaalu kóleó dere fo

²¹Yalo mo hosaa mole no Tikikas-ta, Talené ala erótu betere whı wisipó. Amata, yalo du betere alaró e betere alatamo etérapóló, diapaae depa wosóló tuę yaasepóló, a dią beterepaae ai dotonaterere ape. ²²Ti a dotęyaai dere beteta, da betere ala diané kisipa yóo, dią ketekę buópóló, ama fotokęratere fo yóo, yópóló dotonaaı dapó.

²³Dią ai be huluamó betó mole no nerape-ó, da teteróló kaae tare whı Yesu Kerisoró Alıma Kótótamo tuamó kaayóló wale hosaa muni deyóló mo dua betere alakélé, tuę tiki tiratere tuamó kaayóló wale yaala sókó fole alakélé, dią feapaae erópóló yae. ²⁴Da teteróló kaae tare whı Yesu Kerisopaae yaala sókó fole ala yó tare so whı feapaae Kótóné haķe hamokoróló tao sere ala erópóló yae.